

گفت و گو با

موریس بزار سیر و سلوک پاگشایانه

■ شما از ورزش‌های رزمی ژاپنی نیز الهام می‌گیرید؟

م: بله این ورزشها شیوه‌ای از باز پیوستن بدن ما را به عالم القا می‌کنند آنها رویل به پیکار و رفاقت ندارند، بلکه آبیتی درونی برای تنظیم انرژی نهفته در ما هستند انسان گرفتار فرایندی از جزو و مذ، اصل نرینه و مادینه و تغییر مذامون هر یک به دیگری است انسان بدن ترتیب در وحدت و چندگانگی جهان شرکت می‌کند، چهانی بیکانه و در عین حال همراه دگرگون شونده که آیین تمام امکانات است او نایع ضرب آهنگهایی است که زندگی روزمره ما را تقطیع می‌کند و رقص جویای انتقال آنهاست، فعالیت و استراحت، کشش و راش، رویش، شکوفایی و انسان پختش جدایی‌ناپذیر این نظام جهان مرگ است رقص نخست باید همین را گرامی گستر است

بدارد شنبنی که در باع بر برگی می‌نشیند آن را دگرگون می‌سازد؛ برگ نیز مولکولی از اکسیژن را دگرگون می‌کند که آن نیز تنفس انسان را دگرگونه می‌سازد همه چیز در هم تبده و به هم پیوسته است ما هر لحظه به رنگی در می‌آییم و مدام دگرگون می‌شویم.

قلب‌هایشان به تپش می‌افتد روحشان بال می‌گسترد و پیکرشان شکوفایی را تمنا می‌کند آری رقص باید قالب خود را در هم شکند و ضرب آهنگ شورها، هیجان‌ها، مرگ‌ها و نوزایی‌ها را برگزینند.

■ آیا این ناآوری شما که سکون و مکاشتفه را به ژرفای رقص می‌کشانید حاصل همین دیدگاه است؟

م: در این مورد از بعضی از طریق‌های شرقی الهام گرفته‌ام بدر من به زبان چینی سخن می‌گفت و من نوشت خود من هم آینین قدر را به کار بسته و هر یک دشمناری بودم آینین ذن برخورده‌ی جسمانی را - به زمان و در مکان - به ما می‌آموزد که با برخورد غرب سیار متفاوت است و بر پایه این اصل پنا شده که خلاً سودمند است

است که در این مکان و بینندگان را عوض کنم برنامه‌های خود را در روزشگاه‌های پنج هزار نفری اجرا می‌کدم آن هم برای مدت یک ماه و با قیمت‌های بسیار ارزان من رقص را به ساختن هسته دنیا از تمام آسودگیها و ایاثن آن با روشنایی نور و هوایت من بر آن تا زره‌گذار رقص، به انسان غریب - که این همه ذره واره و نکه پاره شده - پیشکشی از آرامش و وحدت ارزانی کنم

■ وقتی شما در دهه پنجاه به صحنه آمدید رقص باله هنوز اسیر چارچوب مستقیم خود بود شما تکانه‌ای به آن وارد آوردید درست مثل نیزینسکی که پیشتر همین کار را تجاهم داده بود تا رقص را از تو نزد نکند.

موریس بزار: هدف من هرگز وارد آوردن تکانه نبوده است؛ به عکس همیشه خواستار آن بودم که به بیداری انسان‌ها یاری رسانم اتفاقاً که من برای اکرم، برخلاف انقلاب نیزینسکی نه اتفاقی زیبایی شناختی بلکه اتفاقی اجتماعی بوده است نیزینسکی زیبایی‌شناس سراپا نوی در موسیقی دکور و اجرای نقش ابداع کرده است او هر باله‌ای را دست بالا چهارم پیچ بسیار در تالارهای اپرا برای محدودی از بینندگان هنرمندان اجرا می‌کرد.

اما من می‌خواست مکان و بینندگان را عوض کنم برنامه‌های خود را در روزشگاه‌های پنج هزار نفری اجرا می‌کدم آن هم برای مدت یک ماه و با قیمت‌های بسیار ارزان من رقص را به جشنواره آویزیون، آمفی تئاترهای روباز و مکانهای مردمی کشاندم رقص، از دیدگاه من دیگر ممکن نیست نخبه کرا پاند رقص زیبائی جهان، و سبله‌ای است برای متحدا... اما از این تمام مردم گیتی در رقص‌های مردم در چهارگوشه دنیا، نخستین حرکت، دراز کردن دست خود و گرفتن دست دیگری است رقص یک وسیله ارتباط اجتماعی، سیاسی و دینی است و بینندگان بیز در این افسون و هدیلی شرکت می‌کنند.

من برآنم تا پیشکش از آرامش و وحدت ارزانی کنم

موريس بُرّار، رقصنده و طراح رقص

يکی از بزرگ‌ترین آفرینندگان

باله مدرن است. او در آثار خود از

سمفونی برای انسانی تنها (۱۹۵۰)

تلقیدیم به نیزینسکی (۱۹۹۰)

رقص را از هنر ویژه خواص

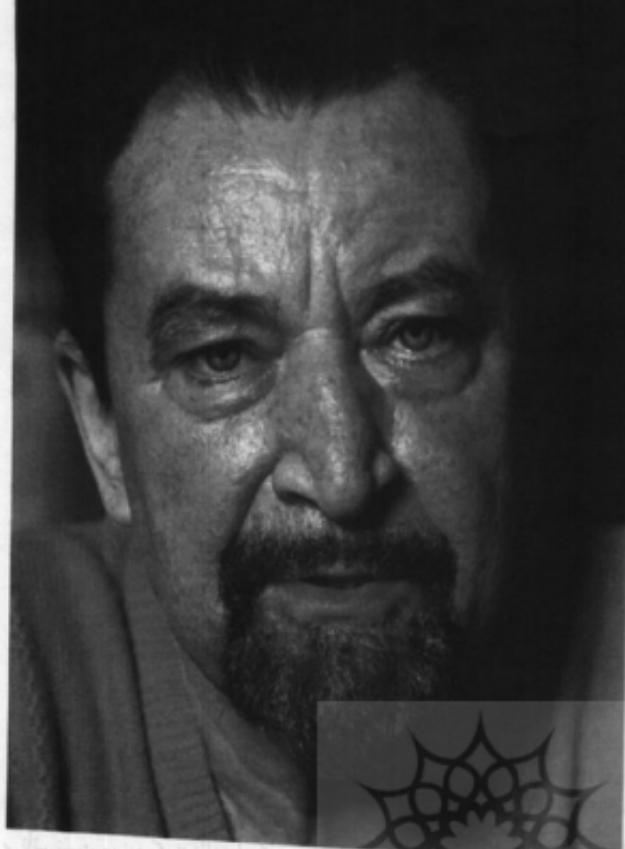
به در آورده و آن را به زبانی عام

و نمایشن کامل بدل کرده است.

او در اینجا برای خوانندگان

پیام یونسکو از معنای رُز ف کار

و نظرش خود سخن من گوید.

زنانه، پوچ و برحلاطف طبیعت است. طرفداری از
کل عالم نیز از نوع پسر به دست نیمه دیگر،
جنوئی پیش بست. نه مرد بی زن، از همه کاری
برمی آید، و نه زن، بی مرد
در آغاز نیز آنان در وجود پیکری واحد، به هم
پیوسته بودند. و انگهی این موضوع شاعران
نویسنگان و نقاشان را همواره به خود مشغول
داشته است. ماتسان سرافیتی اثر اونوره دو بالازاک
که از شاهکارهای ادبی است، به اسطوره‌ای
من پردازد که در آن، اضداد به هم می‌پیوندند و با
هم یکانه می‌شوند.

همان‌اصل حیاتی تکمیل گری عنصر مادیه و
عنصر نرینه، نوسان عدام میان قطب مؤث و
قطب مذکور است که در مریک از ما وجود دارد.
جدایی این دو همان جراحتی است که ما
می‌کوشیم با بیان هنری الیامش دهیم

طرد اجتماعی در حکم دشام به خداوند است.
الوهیت یعنی وحدت به نظر من اسلام یا ساخت
گنوی این فراخوان به وحدت و اتحاد و سازگر
الله اسلام در عالم به گستردگی جایگزین شده
است و دینی است که در آن هر سرک روزمره‌ای
نشان از اعتماد به یگانگی دارد و غایش تقدس
روزانه و هنام است. اما همه ادیان به الوهیت
پیوسته‌اند، تمام آنها ارزشی برای درونه اگر با
ایمان و خلوص قلب فرایض شان را به جای آوریم
و از رهگذر آنها جویای آشکارگی ذات الهی
خوش باشیم.

آیا موضوع دوچیستی که در باله‌های شما غالباً
نکرار می‌شود، بیاد آور همین مفهوم وحدت و
وجود مطلق پیش از تقسیم و دوبارگی است؟
نم، بله، همین طور است. تردیدی نیست که
مبارزه در راه البات به استطلاع برتری مردانه یا

از همین رو سیار مهم است که در تمام این
لحظه‌ها، در یک‌ایک اعمال‌مان، با تمام وجود و بد
دور از سرگفتگی حضور داشته باشیم. بیرک
کوچک و شنی ناجیز نیز برای حفظ تعادل
جهان کارسازند. وقت پایدی به این جنبش جامع و
فرآگیر پیوند.

■ آیا در کار شما مرسی میان اصر مقدس و
نامقدس پافت می‌شود؟
نم، هیچ نامقدس در کار نیست. همه چیز
مقدس است از خود و خواب گرفته تا عشق
ورزی و رقص. اگر خدا در تمام لحظه‌های
زندگی یک‌ایک افراد حضور نداشت، وجودش به
چه کار می‌آمد؟ خداوند پیر مرد ریش سفیدی
نیست که دور از دور بر جهان ناظر باشد. او در
زیارتی جان مار، در وجود یک‌ایک ما حضور دارد
از همین روست که تعصب ورزی، ذکر نایابی و

مورييس بزار

پیشتر فصاحت و گویایی لازم را نداشت. نیز بسیک از آن رو بروزداری را به خشم آورد که نمایش خلسله تا پیش از او شیعه شفرده منشد. با او، نمایش خلسله به روش فرانینه و آموزنده، به روان پالایی مشترک با پیشنهادگان بدل شده است. رقص از آن پس نوع این سهیم شدن و مشارکت است.

■ درباره رقص‌های شنبه شبها در کتاباره‌ها چه نظری دارد؟

م. ب. رقص‌های کتاباره‌ها نوعی نسخه بدل هستند. من به این واژه همان معنای را من دهم که در طول جنگ داشت: نوعی شناخته ممنوع. اگر قهوه نباشد، مشابهش را می‌نوشیم؛ اگر نان نباشد، مشابهش را می‌خوریم. انسان به رقص نیاز دارد؛ اما از آنجاکه رقص دیگر به آینین راستین خود وجود ندارد، از آنجاکه در میدان روسها در کیاسها - جایی که انسانها دست یکدیگر را می‌گرفتند تا سفره داشتن را بگایند - گرددهایی‌ای مردمی یافت نمی‌شود؛ از آنجاکه از این شادمانی‌های ساده و پرشور محروم شدایم، شب نشینی در کتاباره‌ها روی آورده‌ایم. انسانی که از رقص معروف شده است، گشتهای از حضور خود را در گیتی از دست می‌دهد و مشابهات کتاباره‌ها می‌تردید «ضد رقص» هستند، اما به شکل بسیار کمرنگ نشان از رقص دارند. رقص‌های شنبه شبها این‌باشند از عرق نی، الكل، شهرت، یاهو، شادمانی می‌بهم و دو پهلو هستند.

■ مردم نه فقط در جشنها، بلکه در ایام بحرانی نیز می‌رقصند.

م. ب. جشنها و آیینهای رسمی رفته کاهش می‌یابند. جشنها هر چه کمتر و تعطیلات هر چه بیشتر می‌شوند. جشنها آیینهای خاص داشتند و با رقص‌ها و تجمعات همراه بودند. تعطیلات چیزی بیش از اوقات خالی زندگی،

در ما به سر می‌برد و آرام آرام ویرانمان می‌سازد. با ما بزرگ می‌شود و فرسوده می‌شود. زمان قلبی است که ضربان بی امانت به تیک تاک ساعتی می‌ماند. اما مکان جز از رهگذر چیزها وجود ندارد، و ما در این مکان چیزی هستیم شیوه دیگر ایجاد، شیوه خودرویی در توک کاد، شیوه درخشی که رو بیاروی من است. رقص این امکان را برایمان فراهم می‌آورد که به مکانی که ما را در برگرفته است، شکل و ساختار بیخشم. البته به شرط آن که در زمان حال زندگی کنیم، زمان حال، مستقیم، روش و ناب است. حال، زمانی ابدی شده است.

■ شما باللهای خود را به نسخی شهودی می‌آفرینید. بدین آفریننده ماده حالت هاست و دکور غالباً به خطی چند در افق فروکاسته شده است.

م. ب. به، نخست شهودی بدنی شکل می‌گیرد که به پرده نقاشی می‌ماند. اما سپس باید درباره موضوع به کاری بسیار طولانی بپردازم. برای بعضی از باله‌ها دو سال به گردآوری مطالب پرداخته و صدھا کتاب را خواندم. در نهایت، شهود و شناخت دو شادویش هم به پیش می‌رونند. رقصندگان نیز تکنامی که پیکرشان را در مکان توییم می‌کنند یا با پرخی از شرب آهنجکها همراهشک می‌شوند، حلقها و قریبیان را به من القا می‌کنند. عماری باله شفاف است و به پافن زیبایی و بیرون چهیدن از ماده درون خود باری می‌رسانند. رقص مدرن یعنی پایان زیبایی شناسی مصنوعی‌ای که از بیرون نشان گرفته باشد این رقص الراسات فنی را برآورده می‌سازد، اما پذیرفتمان من آدمی چند رگه هست. مادر بزرگ مادریم گردیده، پدر بزرگ‌های دیگر اهل کاتالانیه پدر بزرگ پدریم اهل بریتانی. وجود من از چهار گوش گیتی ریشه می‌گیرد. جانه به دوش هست ساکن همه جا، و مانده در هیچ جا به هر جا با من گذارم، فقط چادرم را بربایا من کنم و سپس راهی دریای دیگر می‌شوم. امام‌گر هر یک از ما چهل نکمای از فرهنگ‌های گوناگون نیستیم؟

■ چرا شما شبکه خاور دور و به پیزه زاین هستید؟

م. ب. من شبکه تمام آسیا هستم. این قاره گهواره سرچشمه‌های گذشته ما و تمام ادبیان بزرگ است: دین یهود، مسیحیت، اسلام، آیین بودا، هندو، شیتو، آسیا عبارت است از سه میلیارد و نیم زن و مردی که مجموعه‌ای از اقوام، زبانها و دانشها را تشکیل می‌دهند - اما آسیا قطب پیشرفت‌های فنی فردان نیز هست. آسیا مرکز ثقل سومین هزاره خواهد بود.

و لگنی تجربه شخص من در خاور دور نیز بی تأثیر نیست. من نزد یکی از استادان بزرگ ذن در زبان تعلیم دیده‌ام و بسیاری از رقصندگان نیز ژاپنی هستند اما مند و ایران نیز سخت تأثیر پذیرفتمان من آدمی چند رگه هست. مادر بزرگ مادریم گردیده، پدر بزرگ‌های دیگر اهل کاتالانیه پدر بزرگ پدریم اهل بریتانی. وجود من از چهار گوش گیتی ریشه می‌گیرد. جانه به دوش هست ساکن همه جا، و مانده در هیچ جا به هر جا با من گذارم، فقط چادرم را بربایا من کنم و سپس راهی دریای دیگر می‌شوم. امام‌گر هر یک از ما چهل نکمای از فرهنگ‌های گوناگون نیستیم؟

■ نایبینایان موقت هستیم که از این استانه زندگی خود به استانه‌ای دیگر من کنیم و به سوی نوری جاودان کشیده من شویم.

■ پدر شما گفته بود مکان واقعی‌تر از زمان است، این آندیشه گویی سرشناس کارهای شما بوده است.

م. ب. ما در مکان زندگی می‌کیم. شود را در آن اذکر... د، آن نه سر هریدم، آهان، به عکس،

من کند این معجزه از آن رو امکان پذیر است که انسان تمام اجزای سازنده روشگری و دگردیس خویش را در وجود خود داراست و قصص فقط آنها را آنکار من سازد.

و بیدین ترتیب ارتباط صورت من گیرد. پیشنهادگان غرفه در همدلی ای می شوند که در آن کسانی که می فرستد و آنان که به نظارت نشته اند، آنچه در حرکت و آنچه ساکن است، در هم می آمیزند و یکانه می شوند.

م ب، این نمایش است از دیدار کننده و دیده شده؛ از کودکی که می فرستد یا یکی از افسانه های لاموتون را برای مادرش بازی می کند هیچ چیز دیگری نیست جز همین برخورد.

من پرای وحدت موجود انسانی ای نار من کنم که وجودش شله شده شده است
زیرا جان و جسم و روشن هر کثر
به هم پیوستن نیافتداند.

من همین سیر و سلوک پا گشایانه را رؤی سخن نشان من دهم، بعضی از حالات نشان دهنده انسان است که او آزمدگی در شکم هادرش به در می آید و قدراسته می کند راضیانگان تکه گاه خود را در طرحی ناب و در همین حال شکفت

من جوید که در آن خطها شکسته می شوند و حرکتها گاهی یا هم نمی خوانند تا آنچه کنی دنیا را نشان دهنند. عادتها و بیرونی های جوانگی آنکه من همواره کوشیده ام آنها را در هم شکتم؛ بر اثر عادتها، ما دیگر نه می بیلیم، نه احساس می کنیم، نه می شویم و نه حدس می زایم من می کوشم را یشها را نشان دهم و همان «اصول هزار موئی

اما گاهی نیز باید هارمونی را در هم شکست و تأثیرات دیداری حسوانه و شکست انگیزی بر جا گذاشت؛ گامهای نامیزان، پیشکه های در هم پیچیده، حرکتها شده و برویده بریده باز و ای که برای پروازی ناممکن گشوده می شوند. موجودات انسان همینه و سوسم پرواز ایکاروس را در سر می پیروزند، زیرا که همانند سیزیف هستند ما همگی نایابتیان موقن هستیم که از این آستانه زندگی خود به آستانه دیگر کدار می کنیم و به سوی نور چاودان کشیده می شویم.

استراحتی مکابین و مالیتی نیست که در طول آن افراد پراکنده تر می شوند و بر جای این شان از پیکر خود از دیگران و از عالم افزوده من گردد.

در رقصهای شما پیکرهای از هم گشیخته ای یافت می شوند که گویی در زایدان دارند یا از پیله ای به در آمدند.

م ب، من در باله های مانند هرم کوشیدم حرکتها سر راست هر چه بیشتر را با وقتهای ضرب راهنگی هر چه کمتر نمایش دهم زیبایی را از این دهم و همان «اصول هزار موئی

نشریه‌ای که به ۷۷ زبان و خط بربل آثار تاریخ پوشنگو
اسازمان اموزش، علوم و فرهنگ مملکت متحده (آمریکا) پیشگویان هادی

علی متنفس می‌شود.

میر مسلوان دفتر مدد توبل

دیپلم کل پیشگویان ملی پوشنگو در ایران

سرینین: مصطفی سلطنتی

شور غنی: طراح و نظریه‌پرداز: علی صادقی

وزیر اسناد غیر و امور خارجه: بهروز

حربه‌پور: جوان خراسان

امور اطلاع‌گیری: فردیس افغانی

پژوهشگران: مهدی شفیعی

چاپ: سروناز

تهران: پژوهشگاه شهید صدرآبادی: میرزا بیک

شماره ۷۷ - مسلوان پست: ۱۵۷۷۰ - ۲۲۸

تلفن: ۰۲۱-۰۷۰۷۰-۳۲۳۴

e-mail: pess@imamco.org

هیئت تحریریه هرایزی (ایرانی)

مدیر: رضا نوروز - سردبیر: جعفر برند

لکسیس: سیدنازیم گردنیز - اسپاگاتی: ابراهیم ابراهیمی

فرانسوی: سوکی باتری

لوسیانا: ایگنوس کریکس، چیلی کلریس، فی آجده

تیرولان: هنریسان، پیون پرسکو-اسپل لویس

ترجمه: میکل الیکرا کنیز توبل و داده هنری: جوزف

تصویر: امیرلیلی: امیر کوفا - مسلوان اسلام

خواست: پذلکا: مسلوان رویا - پژوهشگاه پیغمبر: مولانا زین

کتابخانه: تحریر

ردی: ایونر، زیروم پنهان، مالکاکوس مل کوران

اسپیو: پیشگشانه: پاپلر فال، سو و پیام

آفریس مملکتی هرایزی (ایرانی)

11, rue François Bovesse, 75732 Paris Cedex 15 France

Fax: (33)0/145685745, (33)0/145685747

نم مسلوان: زبانی هرایزی

روس: ایرینا بیکویچا (ایرانی)، ایوان آرگارن

عرب: خوشی: علیکا (ایرانی)، ساره (ایرانی)

ایرانی: هدیه شری: سادی سیک (ایرانی)، ناهدی: محمد

مصطفی (ایرانی)، پریانکا: سولی وریز (ایرانی)

ارمنی: یوسف: سعد شاهین (ایرانی)، کاتالان: خوشی (ایرانی)

(ایرانی)، ماریلین: سینین اسد استق (ایرانی)

سوئیسی: لورانز: شترنبا (ایرانی)، سارینی: کلسا (ایرانی)

کنیا: نیکل: بیون (ایرانی)، پلکاری: چالکاری

لوبیا: ریتا: سوکو (ایرانی)، پیون: پیون

پیمانی: ایوان: (ایرانی)، پاپلر: میرزا کاظم (ایرانی)

تای: سوپیدا: پیترز ترکی (ایرانی)، پیون: میرین تک

(ایرانی)، پیکان: کلیل: کلیل لند (ایرانی)، پیکرلی:

وابسیک: نیکل: خاوری: سینن فریدن

(ایرانی)، کلیک: کلیک: ایلان (ایرانی)، پلکاری: پلکاری

تل: ملکان: و پاپ: مکریلی: کا: سلطانه از آنها معرفه

اعلام: شده: پاپ: را پاپ: بیرون: ملک: از معلمات: پام

پوشنگو: و خلادی: آن آزاد: است: باران: پارونه: شده

پاپلر: زده: نیکل: پارون: جیان: پارون: ایشنا: خویشان

مسند: از: ایلان: منکر: کنکان: پارون: پوشنگو: سریند: محدا

و کیمیون: مل پوشنگو: سینک: زیروند: عکسها: و غلوان

ملکان: ترویس: هفت: خیریه: بیکن: شیوه: مرتضی

نقدهای: پارون: شده: نیکل: پارون: ملت: رسنی: پوشنگو: و سارمن

مل: نیست: پیام: پوشنگو: با همود: بیکن: ملکان: کنکان:

زیر: ملکان: از: ملکان: ملکان: ملکان: ملکان: ملکان: کنکان:

(1) Unesco, 7 Place de Fontenoy, 75700 Paris,

(2) University Microfilms (Korea), Ann Arbor,

Michigan 48106, U.S.A.

که همواره از خاکستریان باززداده می‌شوند،
دگرگون می‌گردند، به هیئت مبدل در می‌آیند، اما
جادوگانه‌اند. انسان معاصر نیازمند این خاک برگی
جادوگانگ است که در آن اسطوره‌ها روابط گر
خدایان دوران کودکی ما مستند اسطوره نشان
دهنده موجود است که در پوستی برتر
فرم می‌رود، زیوبین تن می‌شود، سده‌ها را در
می‌نورده، در زمان و مکان از این سو به آن سو
گذر می‌کند اما انسان باقی می‌ماند، با تمام ضعفتها
و قتوتهایش در وجود او اشوا را و هرین
دوشادوش هم کام برمی‌دارند. همواره درگیر این
جنگ تن به تن است. اما برای پدیدار شدن از دل
نیسته به این جنگ نیاز دارد، همان گونه که برای
نایابی وجود خوش، نیازمند اسطوره‌ها،
شمایل‌ها و تصویرهای برتر است. انسانها بر
ایران اسطوره‌ها شکل می‌گیرند و نیروی
آفریشکرشان را می‌یابند، و رقص این اسطوره‌ها
را مستقیماً روی صحنه، در برابر بینندگانی به
نمایش در می‌آورد که واقعیت زندگی روزانه
خویش را با این دگرگیس در هم می‌آمیزند تا
شاید از این رهگذر راهی به دنیا بیم
یابند.

■ شما شیفته کاپرکی شده‌اید. آیا به این علت
است که کاپوکی هنری کامل است که آرایش و
کلام، نمایش و فلسفه را در پیر می‌گیرد؟
هم: بله، من من، شن من کشت، بازیگر کاپرکی
دارم در ترازهای یونان و اوی آواز هی خواند و
می‌رقیمه، بازیگر لال بازی در می‌آورد، ایندی
نقش من کرد و سخن می‌گفت، بازیگر کاپرکی
رفضنده‌ای بزرگ و اندیشه کری ژرف است، او
امر وصف تا پایدرا را تفاهمند من دهد، نقطه‌ای را
که اندیشه جزیه کر از حرکت باز من ماند تا
سکوت و حدت بخش جایگزین شود. من
دلخواهه وحدت هستم برای وحدت موجود
ایرانی کار من کنم که وجودش شفه شده
است، زیرا این و چشم دوچشم هرگز فرصت
به هم پیوستن نیافرمانه هست باید در برابر از هم
گیختگی رومزه‌ای که در کمین آدم نشته
است، فرصت این پیوند را به وی ارزانی دارد.
■ شما گفته‌اید که ما به اسطوره‌ها نهاده‌یم...
هم: بله: مسئله اسطوره‌ها سئله‌ای فرعی نیست،
بنکه در کانون هستی، در نیجه هنرما قرار دارد.
هیچ تمدنی نمی‌تواند اسطوره‌ها را نادیده
گیرد. تمدن ما در این راه تلاش کرده، اما شکست
خورده است. اسطوره‌ها به قنوات‌های می‌مانند